

Egibar valora molt positivament l'actual moment de la política basca, però lamenta la indefinició dels partits polítics espanyols. Segons el dirigent nacionalista, aquests partits intenten eludir el caràcter polític dels problemes bascos.

“El conflicte hi serà, amb ETA o sense”

Joseba Egibar, portaveu del Partit Nacionalista Basc al Parlament d'Euskadi, ha estat recentment a València com a ponent de la III Universitat d'Estiu Joan Fuster. Per Egibar la solució del problema basc no solament passa per la treva d'ETA.

Joseba Egibar milita en el Partit Nacionalista Basc (PNB) des que tenia setze anys. Assegura que en el seu cas no té massa mèrit ser nacionalista perquè ha estat una herència familiar. El seu avi va encapçalar el moviment d'alcaldes que en el període republicà va participar en la concepció de l'esborrany de l'Estatut i que en arribar les tropes franquistes quasi li va costar la vida. Egibar va créixer a la primera *ikas-tola* que es va posar en marxa al seu poble, Andoain, en un local parroquial, i recorda que, assegut a terra i amb només una excel·lent professora com a material escolar, va transcórrer la seua infantesa. Ara, amb 39 anys, Joseba Egibar, portaveu del PNB al Parlament

Basc, és la cara visible del nacionalisme democràtic que ha viscut la treva d'ETA i que aposta més fort que mai per una solució política al conflicte del País Basc. Possible successor d'Arzallus, com no poques veus afirmen, Egibar transmet major serenitat al seu discurs però igual o major contundència que el seu mestre.

—Tres generacions comparteixen afiliació i militància en el PNB, cadascuna marcada per moments històrics molt distints. Vostè representa la darrera, que ha afrontat el procés de pau. Com s'han viscut aquestes transicions?

—El PNB ha tingut una gran virtut i és que cada no-

ALBERT ROYUELA

va generació mai no ha trencat amb l'anterior, sempre hi ha hagut una transmissió de valors, d'experiència, malgrat les tensions. Jo recorde la que es va viure durant el període constituent, encara que era un xaval. La generació que va viure la guerra tenia una espina clavada per no haver obtingut l'estatut el 1932 en lloc del 1936 i no haver pogut evitar així els quaranta anys de dictadura. Era una generació que tenia un pes d'experiència impressionant i a l'hora de decidir sobre la Constitució del 78 apareix una tensió, però el PNB majoritàriament hi va optar per l'abstenció política i activa. També es produeix una col·lisió del partit amb una altra formació política com és HB i ETA, l'any 76-77. En la reunió de Xiverta, xoquen dues estratègies dins del món nacionalista, el PNB, que aposta per les vies polítiques, i ETA, que aposta per la lluita armada. Aleshores, en la mesura que són vies antagòniques, ens enfrontem. Actualment, de nou ens trobem amb noves generacions, vint anys donen prou per passar el testimoni d'unes a altres.

—*Considera que en ETA també hi ha hagut un relleu generacional que permet que haja arribat el moment de mirar-se cara a cara i encetar projectes conjunts?*

—Jo crec que sí, encara que alguns el qualifiquen d'incert en la mesura que els relleus es produïen per culpa de les caigudes. Ara, més que no una entesa, s'ha produït un camp de confiança entre gent que no solament hem xocat políticament i estratègicament, sinó que ens hem dedicat a destrossar-nos. Ens ha arribat el moment de mirar-nos a la cara i de dir què es pot fer per a arreglar açò. Hem mantingut una relació personal amb HB, amb un cert mètode i una certa continuïtat i ens hem dit moltes coses, a partir d'això, a pesar de la diferència, la comunicació ha generat, almenys, el terreny de la confiança. Aquest és el major valor que ara tenim, la capacitat de poder dir-nos-ho tot a la cara i de conèixer les posicions i les limitacions de l'altre i els altres les nostres per a començar a articular alguna cosa. Estem en un moment interessant, però delicat perquè hi ha certa indefinició política i els grans partits a Espanya, que han detectat i veuen per on va o pot caminar el procés, volen eludir la caracterització política que el conflicte basc té.

—*El ministre d'Interior, Jaime Mayor Oreja, afir-*

“En la mesura que Aznar s’ha fiat del diagnòstic que amb visió estrictament policíaca li ha donat Mayor no n’ha encertada cap ni una. El govern popular està detectant quines són els posicions dels altres per situar-se.”

mava que com menys ETA més front nacionalista, és això el que està passant?

—Hi trobe un error de plantejament per part del PP, perquè a cap país del món —i menys en situacions comparades—, un ministre d'Interior entra a dissenyar una política de pacificació. El ministre d'Interior té la seua funció, partint de la llei, de les forces de seguretat, però algú que té una funció tan específica i delimitada dins del procés de pacificació té tots els números per a equivocar-se. En la mesura que el senyor Aznar s'ha guiat i fiat del diagnòstic que amb visió estrictament policíaca li ha transmès Mayor Oreja, no n'ha encertada cap ni una. S'han fet moltes barbaritats. El govern popular està detectant quines són les posicions dels altres i es va situant, però no ha tingut mai ni té la iniciativa.

—*Recentment Mayor Oreja corregia Álvarez Cascos quan deia que només era possible un front, el del PP-PNB. Segons el ministre, el pacte a què s'havia d'aspirar era PP-PSOE i si de cas que s'hi sumara el PNB. L'alcaldia de Vitòria-Gasteiz, la Diputació d'Alaba i el cas de Navarra, són exemples d'un front imparabile?*

—Miren de dissenyar una operació d'altura, és un acord d'estat unitari el que duu els dos partits grans, que en la resta del paisatge polític de la península s'allunyen diametralment, a recórrer a la raó d'estat, superposant-la a la reflexió més o menys autònoma que per exemple el PSE haja pogut fer. Aquest és el problema de fons. Per a aquests dos partits la pau és la treva definitiva d'ETA i qui parteix d'aquesta posició no reconeix l'anomenat conflicte basc, un conflicte històric de naturalesa política. A partir d'ací

diuen que tota la resta són miratges i invents del nacionalisme, que s'ha creat una Euskal Herria ideal, irreal... Demostren un gran desconeixement de la història i, encara pitjor, estan a punt de cometre un error estratègic que al llarg de 170 anys s'ha donat a Euskadi, que és el de no donar eixida, des d'una visió d'estat, a un conflicte de naturalesa política. El conflicte polític, amb ETA o sense, hi és; per tant, desapareguda la línia coactiva, terrorista, haurem d'abraçar-ne la política. Hem de trobar un punt d'inflexió perquè des de la democràcia, des del respecte a la lliure voluntat dels ciutadans, s'aplique una solució política de convivència, d'igual a igual. El problema de

El dirigent nacionalista és de l'opinió que el PP i el PSOE tracten d'articular un pla de gran calat contra les aspiracions nacionalistes dels bascos. Per aquestes dues formacions la pau arribarà amb la treva definitiva d'ETA, un plantejament, al parer d'Egibar, reduccionista.

Egibar és conscient que la treva d'ETA no és definitiva. Tot i això tampoc no creu que el conflicte al País Basc desaparega en cas que ETA abandone finalment les armes.

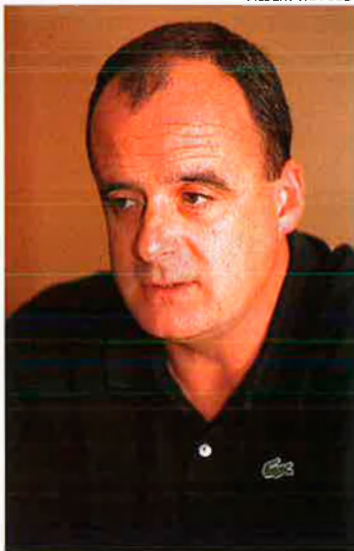
fons és esbrinar si és conciliable un nivell d'autogovern dels bascos en l'esquema constitucional espanyol. En altres paraules, com es pot configurar un equilibri entre un estat-nació i una nació sense estat? Hi ha fórmules? Basant-se en quins projectes o alternatives es pot buscar la solució? i això és el que els bascos, i no només els nacionalistes, pretenen posar damunt de la taula.

—*Atutxa deia en una entrevista publicada a EL TEMPS l'any passat, abans de l'inici de la treva, que dubtava seriosament que a les files d'ETA hi haguera algú amb prou autoritat per imposar la disciplina, un any després, com ho veu?*

—El moviment que agrupa la mateixa ETA i HB i EH en aquests moments té una comunitat d'objectius, potser hi ha gent crítica com hi ha a totes les organitzacions, però l'autoritat està reconeguda i la línia que han adoptat és acceptada per tots. Que una organització com aquesta es mantinga un any parada i que no puguin detectar ni valorar rendiments polítics nets provoca inquietud o certa discussió. Però jo crec que l'aposta és clara, encara que no significa que estem davant un escenari de treva definitiva. Ací la ciutadania metabolitza ràpidament i en la mesura que transcorre el temps pensa que açò ja està fet, però no és tan senzill. Si es tracta de la treva definitiva d'ETA, aquesta no vindrà de la relació que Aznar mantinga amb l'organització. La treva definitiva o permanent d'ETA vindrà més de la línia d'acords que el nacionalisme siga capaç d'aconseguir. Simultàniament resulta imprescindible articular una mesa en què partits polítics representatius dels territoris bascos donem una solució, allò que lliurement i democràticament decidescen els ciutadans bascos. Si no es produeix açò pot ocórrer que ETA declare la treva definitiva o permanent, però que el conflicte persistesca. Si els dos partits grans continuen sense cap interès per articular aquesta mesa perquè creuen que el temps dilueix les pretensions, podem trobar-nos amb una treva permanent d'ETA però amb el conflicte en tota la seua cruïda. Amb la qual cosa es plantejaria el conflicte polític inexorablement a l'estat i elevaria el conflicte a la categoria de confrontació democràtica.

—*Quin marge els queda als nacionalistes bascos si, com vostès afirmen, el govern de l'estat no fa ni un pas per l'obertura de la mesa de negociacions ni de la*

ALBERT ROYUELA

"Si es tracta de la treva definitiva d'ETA, aquesta no vindrà de la relació que Aznar mantinga amb l'organització. La treva definitiva o permanent vindrà més per la línia d'acords que el nacionalisme siga capaç d'aconseguir."

política penitenciària que exigeix el Parlament basc?

—Hem d'actuar amb intel·ligència i guanyant-nos la societat basca, situant i qualificant tot el món per les seues actuacions. Ara com ara, el senyor Aznar i el seu govern, i també el PSOE, esperen que ETA declare la treva definitiva i si no la declara i torna a la seua, serà culpa dels nacionalistes, i si la declara, millor, en tot cas no entrarà a dirimir si existeix conflicte polític o no. Pensen que el temps diluirà les aspiracions i que la iniciativa ha de ser dels mateixos nacionalistes. Juguen a vendre la imatge d'una certa flexibilitat, d'obertura, per a evitar el missatge d'immobilisme.

—*Quina influència han tingut en l'estat declaracions com la de Barcelona o la mateixa de Lizarrta?*

—El missatge de la declaració de Barcelona ha estat menyspreat. Ni tan sols s'han parat a llegir o a articular una alternativa, només el PSOE amb el seu model de federalisme asimètric. Però ara ens cal un nou consens, un nou estatut. Com podem per vies democràtiques trencar amb l'exclusivitat que l'estat s'ha atribuït per a dirimir i decidir les relacions entre nacions i regions dins d'unes fronteres, amb data de caducitat, quan aquest estat, fins i tot constitucionalment, es reserva l'opció de la força?

—*I pel que fa a l'acord de Lizarrta-Garazi, què n'esperen?*

—Aquest no és una plataforma sobiranista, ni una plataforma de comptabilitat electoral. És una formulació que pretén, en un full, donar, després d'una caracterització del conflicte basc, una solució política, i proposa una mesa amb distintes fases. Per tant, ningú pot pretendre aconseguir els seus objectius al

cent per cent, sinó seguir marcs que facen que tots i cadascun dels projectes presents a la societat basca puguin ser defensats en igualtat de condicions de consecució, és el que hi diu literalment. Ni tan sols esmentem el terme autodeterminació en Lizarrta-Garazi. Sí que s'hi parla del respecte a la possibilitat que els ciutadans bascos decidescen lliurement i democràticament, però tampoc no es defineix com s'articula això.

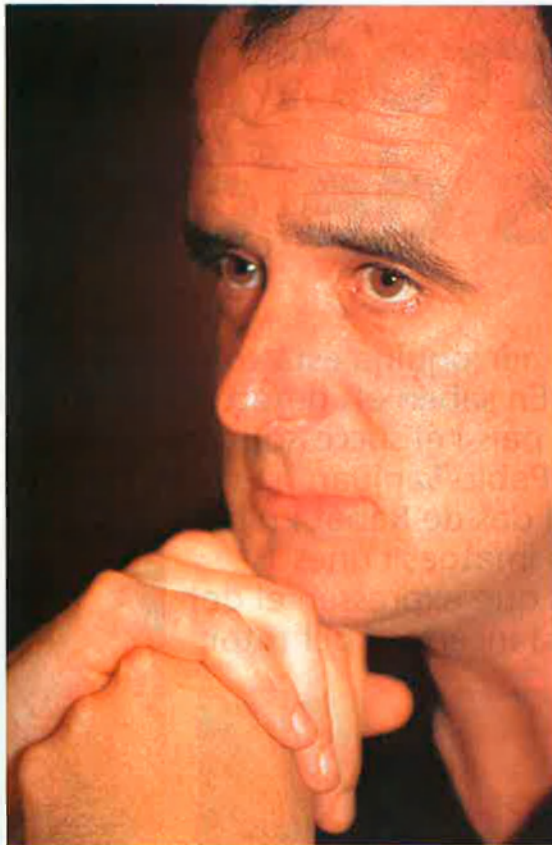
—*Hi ha hagut gent que ha relacionat l'acord de Lizarrta-Garazi (12 de setembre) amb la treva d'ETA (18 de setembre). Vostè que ha estat a la cuina d'aquesta història, què en pensa?*

—La treva d'ETA no té una relació causa-efecte amb

l'acord Lizarra-Garazi. Ix perquè el temps situa en aquell moment la declaració i la treva sorgeix una vegada realitzats els contactes i les reunions pertinents que coincideixen amb aquesta data. Hi ha un canvi qualitatiu d'ETA quan declara la treva, i és que històricament ells entenien la solució política segons la relació que l'organització mateixa poguera mantenir amb el que ells anomenen poders de l'estat. Nosaltres no hem participat en aquest esquema i li ho hem fet saber a ETA. Ara bé, els diem, si d'aquesta manera resoleu el vostre problema, tenint en compte que no ens representeu a nosaltres, nosaltres no serem qui us posarem pals a les rodes. Si ETA diu representar i treballar pel poble basc amb uns mètodes que nosaltres no compartim en absolut, que a més perjudiquen el mateix nacionalisme, el que han de fer és ofertar la treva a la societat basca, i veure si la societat basca és capaç d'articular un model de solució política. I aquest esquema el posa en vigor ETA el setembre del 98. Nosaltres no li devem res a ETA perquè deixi la lluita armada, ni ETA ens deu res a nosaltres com a PNB. Jo no he de pagar cap plus perquè algú deixi la lluita armada, sóc conscient del que ha fet ETA en els últims quaranta anys, però no ens recrearem en el passat, sabem quant han patit la societat basca i la mateixa ETA, que també té el seu balanç i el seu dipòsit de sofriment. La clau és ara mirar al futur, sense que ningú degra res a ningú. El PP i el PSOE tenen el seu estat i la seua nació fetes, tenen sa casa construïda, i en canvi els bascos no la tenim construïda, per tant el nacionalisme no es pot permetre errors perquè davant té tot un aparell que és l'estat. Igual com nosaltres no podem imposar a ningú la condició de basc, bo seria que altres que es diuen demòcrates comencaren a reconèixer que tampoc poden imposar la condició d'espanyol a qui no vol ser-ho.

—Troba que la sentència del Tribunal Constitucional que deixa en llibertat l'antiga cúpula d'HB ha estat de caire polític?

—Tant l'anterior del Suprem com ara la del Constitucional han estat fruit d'un impuls polític. Després de l'assassinat de Tomás y Valiente, de Fernando Mújica i en plena campanya del 96, van pensar de preparar alguna cosa per enxampar políticament l'organització. *¡A por ellos!* o Aznar dient: "Què es pensaven, que no ens hi atreviríem?" Aleshores recorren al que tenen, els vídeos confiscats pel jutge Baltasar Garzón. Un vídeo d'ETA que es va poder visionar en un munt de locals de cap a cap d'Euskadi. Nosaltres mateixos, en la nostra assemblea el vam veure sense sensació de cometre cap delictes, és més, creïem que se'n podien extraure una sèrie de conclusions. Per tant, l'impuls és polític, i es força fins a tal extrem la màquina i la llei que s'arriba a un despropòsit, que després el Constitucional, en una època distinta, des d'una visió més tècnica, intenta tancar també partint d'un impuls polític. Hi ha hagut una estratègia del Ministeri d'Interior avalada pel president. Al capdavant el Constitucional ha resolt la qüestió dient que la culpa no era del Suprem sinó del legislador, que l'article no estava prou ben redactat i que no és d'apli-

Joseba Egibar tem que actuacions com la de Baltasar Garzón, desautoritzada recentment pel Tribunal Constitucional, tornen a repetir-se al País Basc: "Tenint en compte qui van ser els qui dissenyaren l'operació, sospite que puguen tornar-hi amb una altra qüestió d'ací a poc", afirma.

cació correcta endurir tant la pena mínima de col·laboració amb banda armada, quan saben positivament que la col·laboració amb banda armada estava taxada. A més hi ha la qüestió que si el cas s'haguera dut a tribunals europeus, els mateixos magistrats del Constitucional haurien quedat molt malament. Tenint en compte qui van ser els qui dissenyaren l'operació, sospite que puguen tornar-hi amb una altra qüestió d'ací a poc.

—El PNB ha abandonat el Partit Popular Europeu, segons han explicat, pel conservadorisme d'aquest grup i pel suport que Wilfried Martens ha donat a Aznar. Per què argumenten ara aquesta contradicció després de tants anys al PPE?

—El PP espanyol s'hi ha incorporat recentment però quan ho fa, ho fa amb tal força que, sobretot els alemanys, els busquen com a socis potencials. A més, amb la incorporació del PP espanyol, la dels conservadors britànics, el grup Berlusconi etc., s'observa que els principis inspiradors de la democràcia cristiana o del socialcristianisme s'han substituït amb l'únic objectiu de configurar majories al Parlament Europeu. Amb la seua doble pertinença al grup conservador i al democratacristià han substituït l'ideari, que dit siga de pas, aquest ideari inclou el dret d'autodeterminació de tots els pobles d'Europa, qüestió que no admet ni el PP espanyol ni altres. Hi ha un llindar de dignitat i per això, a pesar de ser fundadors d'aquest moviment, ja no ens hi sentim a gust.

Ester Pinter